

Mi történt a külpolitikában?

Félbeszakadtak a londoni angol—görög—török tárgyalások

Pár nap múlva, szeptember 8-án, csütörtökön utazik az Adenauer nyugatnémet kancellár-vezette bonni kormányküldöttség Moszkvába, hogy a szovjet kormány képviselőivel tárgyalásokat folytasson a szovjet—nyugatnémet diplomáciai, gazdasági és kulturális kapcsolatok felvételéről. Általános vélemény, hogy a tanácskozások nemcsak a két ország közötti kapcsolatok rendezése szempontjából bírnak rendkívül nagy jelentőséggel, de azért is, mert úgymond lényeges akadályok hárulhatnak el a német kérdés végleges rendezésének útjából. Ezért világszerte élénk érdeklődéssel tekintenek a két ország kormányküldöttsége közötti nagyfontosságú tanácskozások várható eredményeire.

Adenauer nyugatnémet kancellár pénteken beszédet mondott Bochum-ban, a Kereszténydemokrata Unió helyi szervezetének jubiláris ülésén. — „A Szovjetunió legutóbbi jegezők lehelője teszi — jelentette ki a kancellár —, hogy a Moszkvában tartandó nyugatnémet—szovjet tárgyalások során a német kérdést is megvitassák és kölcsönösen kifejtse a két kormány erre vonatkozó nézeteit“.

Adenauer beszéde további részében kijelentette, hogy családós vár azokra, akik azt hiszik, hogy a moszkvai tárgyalásokon végleg meg lehet oldani Németország újraegyesítésének kérdését, mert e probléma rendezése — Adenauer szerint — a négy nagyhatalom együttes döntésétől, illetve határozatától függ.

Ugyancsak pénteken tartotta rendkívüli ülését a Német Szociáldemokrata Párt vezetősége és parlamenti csoportja a nyugatnémet fővárosban. Az ülésen Ollenhauer pártelnök beszámolója és annak megvitatása után határozatot hoztak. A határozat sajnálkozását fejezi ki amiatt, hogy Adenauer moszkvai tárgyalásai előtt nem nyújtott lehetőséget a bonni kormány és az ellenzék külpolitikai nézetei, s elsősorban a német újraegyesítéssel kapcsolatos álláspontja összehangolására és csupán arra szorítkozott, hogy tájékoztassa a

Német Szociáldemokrata Pártot a moszkvai nyugatnémet—szovjet megbeszélések politikai és diplomáciai előkészületeiről. A határozat helyesli, hogy a Moszkvába utazó kormányküldöttségben a parlament külügyi bizottságának vezetői sorában a szociáldemokrata Carló Schmid is részt vesz, mert ez — a határozat szavai szerint — lehetővé teszi majd a parlament megfelelő felvilágosítását a moszkvai tárgyalásokról. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a Német Szociáldemokrata Párt és képviselői csoportja részt vállal a kormányküldöttség felelősségéből.

A Német Szociáldemokrata Párt felszólította Adenauert, hogy Moszkvában a nemzetközi feszültség csökkentésének és a béke biztosításának szellemében üljön a tárgyalásokhoz. A határozat kiemeli: a moszkvai eszmecsere egyik főcélja megvizsgálni, hogyan lehet a jövőben Oszs-Németországot az európai biztonsági rendszerbe beilleszteni.

Londonból kelteztetett TASZSZ-jelentés számol be arról, hogy az angol fővárosban folyó angol—görög—török tárgyalásokat megszakították és csak szeptember 6-án, kedden folytatják. A Reuter-hírgyűjtemény közlése szerint ennek az a magyarázata, hogy a külügyminiszterek mindezüdig nem jutottak egyöntetű véleményre Ciprus kérdésében és hogy a tárgyalások mostani megszakítása alatt szándékoznak zárt ajtók mögött nem hivatalos megbeszéléseket folytatni.

A legutóbbi tanácskozások során Zorlu török külügyminiszter visszautasította Szeftanopulosz görög külügyminiszter javaslatát, mely szerint Ciprus lakosságának önmeghatározási jogot kellene adni azzal a feltétellel, hogy ha a Ciprus feletti fennhatóságot átadják Görögországnak, Anglia megtarthassa ciprusi katonai támaszpontjait. Zorlu javasolta: maradjon meg Ciprus jelenlegi gyarmati státusa. — „Ha szobakörülme a sziget más kezébe való átadása, akkor Ciprusnak Törökországhoz kell átkerülnie“.

A jelenlegi erőviszonyok mellett a békén kívül semmilyen más út nem létezik

Walter Lippmann cikke az Egyesült Államok külpolitikájáról

New York (TASZSZ). Walter Lippmann, a New York Herald Tribune szemléiről cikkében többek között az alábbiakat írja:

Manapság gyakran járja az a vélemény, hogy a genfi értekezlet semmi lényegbevágót nem változtatott meg. Véleményem szerint azt kell mondanunk, hogy Genf tükrözta és regisztrálta azt az igen nagy változást, amely a Szovjetunió és az Atlantik Szövetség viszonyában az utóbbi két év során végbement. Ez a változás pedig az, hogy mind a két fél belátta azt, ami azáltal hivatalos alapelv és hivatalos politika lett: a korszerű fegyverek birtokában és a jelenlegi erőviszonyok mellett, az elnök szavaival élve, a békén kívül semmilyen más út nem létezik. Genf megerősítette a katonai egyensúlyhelyzet elismerését. Ez az egyensúly messze nem következményekkel jár és fog járni.

Dullesnek, aki most az októberi külügyminiszteri értekezletre készül, számolnia kell e következményekkel.

Az a kérdés, hogyan ériék el a nemzetközi viszonyok megváltozását és különösen az egyes területek feletti uralom megváltozását, „a békés változások“ kérdéseként ismeretes. Ez a kérdés a nemzetközi béke biztosításának legfontosabb és legnehezebb problémája. Sem a Népszövetség, sem az Egyesült Nemzetek Szervezete nem talált jó megoldást e kérdésben, erről tanúskodik Indokína, Korea, Palesztína, Kasmir és Észak-Afrika.

Igen ritka kivétellektől eltekintve, a béke fenntartása a status quo megőrzését jelenti. Ami azonban a Szovjetuniót illeti, éppen a Nyugat az, amely leginkább kívánja a status quo megváltozását. Az elnök által Philadelphiában kifejtett kormánypolitika a Vörös Hadseregnek és a szovjet politika gépezetnek Európából való kivonását követeli. Hogy érhető el ez, különösen, ha tekintetbe vesszük azt, hogy Genfben bebizonyosodott: a Szovjetuniót lehetetlen az Európából való távozásra kényszeríteni?

Meggyőződésünk, hogy ez nem érhető el a keményhangú

tárgyalásokhoz való visszatéréssel, vagy a mosolyról a szidalmazásra való átmenettel.

A kormány megérthetné népünkkel, mi is a katonai egyensúly, úgy, hogy világosan kimondja: ez azt jelenti, hogy elégséges erővel rendelkezünk ahhoz, hogy ne engedjük a Szovjetunióknak hatókörük kiterjesztését, de azt is jelenti, hogy visszashorítsuk a Szovjetuniót. A példa kedvéért, meg tudjuk védelmezni Dél-Koreát és Formozát a nyílt agressziótól, de nem vagyunk képesek arra, hogy kiűzzük a kommunistákat Észak-Koreából, vagy a szárazföldi Kínából.

Ilyen körülmények mellett, hogyan mehetnek végbe a változások? Diplomáciai úton, vagy pedig, ha ez lehetetlen, az idő múlásával, aminek következtében teljesen új helyzet alakul ki. Az erő alkalmazásától való elállás genfi légkörében megteremtett diplomácia mellett, amit most Dullesnek kell alkalmaznia, a kielégítő megegyezés elérésének legfőbb eszköze: üzletet kötni. Egy s más világgözponttal való fordulással is elérhető. Ez azonban édes kevés, mivel a világgözponttal aligha részeshíhet bennünket erőteljes támogatásban. A genfi értekezlet eredménye abban rejlik, hogy az erők egyensúlyi helyzet esetében a megegyezések most a tárgyalásoktól függenek. Ilyen összefüggésben pedig a tárgyalások szó más néven valaminek valamire cseréjét, valamint kölcsönösen előnyös alku kötésére irányuló kísérletet jelent.

London (TASZSZ) A Kanadába tartózkodó szovjet mezőgazdasági küldöttség szeptember 1-én Winnipeg városában látogatást tett a »Bed of Grane Commissioners For Canada« nevű szervezetben. Ennek laboratóriumában megismerkedett a kivitelre szánt gabona minőségének meghatározását szolgáló módszerekkel. A felvilágosításokat Mackenzie, Kanada gabonaujgyi főbiztosa és dr. Andersen, a vegyészeti osztály vezetője adta meg,

Rövid külpolitikai hírek

New York (TASZSZ) A buenosairesi sajtó jelentése szerint Argentínában helyreállt a nyugalom. A közintézmények, az ipari és kereskedelmi vállalatok dolgozói újra munkába álltak.

London (MTI) Macmillan brit külügyminiszter és Livingston Merchant, az amerikai külügyminisztérium európai ügyekkel megbízott államtitkára megbeszélést folytattak a genfi külügyminiszteri értekezlet előkészítéséről, — jelenti az AFP. Értésülések szerint Merchant tájékoztatta a brit külügyminisztert arról a tanácskozásról, amelyet Bonnban Adenauer kancellárral folytatott a német problémáról.

New York (MTI) Dag Hammarskjöld, az ENSZ főtitkára csütörtökön egymás után tanácskozott Hervé Alphand-dal Franciaország ENSZ képviselőjével, Sir Pierson Dixonnel, Nagy-Britannia ENSZ képviselőjével és James Wadsworth-al, az Egyesült Államok ENSZ képviselőjével az izraeli egyiptomi határon fennálló helyzetről.

Belgrád. A Jugopress értesülései szerint szeptember 3-án a bolgár kormány meghívására jugoszláv gazdasági küldöttség érkezik Szófiába. A küldöttséget amely megtekinti a plovdivi árumintavásárt is, Vojta Lekovics, a szerb végrehajtó tanács elnöke vezeti.

Washington (TASZSZ) Sz. R. Sztroganov washingtoni szovjet ügyvivő szeptember 1-én a Szovjetunió kulturális ügyei minisztériumának nevében meghívta az »Everyman« amerikai operagyűjtést, hogy látogasson el vendégszereplésre a Szovjetunióba 1955. negyedik negyedében és adja elő a »Porgy and Bess« című Gershwin-operát. Robert Breen, az együttes igazgató-helyettese elfogadta a meghívást.

London (TASZSZ) S. F. Powell, a bristoli egyetem fizikai professzora és a Királyi Társaság tagja, angol sajtójelentések szerint elfogadta a Szovjet Tudományos Akadémia meghívását és a Szovjetunióba látogat. Powell kijelentette, reméli, hogy az idén ősszel utazik a Szovjetunióba.

Előre ifjúsága

A Szegedi Tudományegyetem DISZ-szervezete a szovjet egyetemek Komszomol-szervezeteinek példájára szervezi meg ezévi munkáját

Székely Sándor, a Szegedi Tudományegyetem és Pedagógiai Főiskola DISZ-bizottságának titkára az idén a Szovjetunióban tanulmányozta az egyetemi Komszomol-szervezetek munkáját. Tapasztalatai alapján a DISZ-vezetőség tervet dolgozott ki, hogyan tudja legjobban hasznosítani egyetemükön a látottakat.

Több mint 1500 DISZ-tag irányítása, nevelése nem könnyű feladat. Ezért a 45 kari és alapszervezeti DISZ-titkár részére most augusztus utolsó három napján bentlakásos tanfolyamot szerveztek. Itt megismertették az ifjúság vezetőit a párt és a

DISZ legfontosabb határozataival, a kultúr- és a sportmunka jelentőségével és az egyetemi DISZ-csoportok feladataival.

A Komszomol egyetemi szervezeteinek tapasztalatai alapján az idén a Pedagógiai Főiskolán megszervezik az alapszervezeti joggal felruházott DISZ-csoportokat.

Ezeket a 15—20 főnyi, szakonként különálló, kis csoportokat közvetlen a kari DISZ-vezetőségek irányítják.

Igy — az alapszervezetek megszűntetésével — közelebb kerülnek a DISZ-tagokhoz, gyorsabban tudják őket tá-

jékoztatni a legfontosabb feladatokról.

Terveik szerint a DISZ-munka közvetlen irányításával mindenütt a DISZ-csoportok vezetőit bízzák majd meg. Részükre havonta tapasztalatcserét rendeznek. A kulturális élet központjává az egyetemi diák-klubot kívánják tenni. Itt hetente előadásokon, vitásteleken, zenedélutánokon, karonkinti klubesteiken, szakköri foglalkozásokon találkoznak majd a fiatalok. Megtörténtek már az előkészületek az egyetemi sportbajnokságokra is. Nyolc sportágban mintegy ezer fiatal mérí majd össze tudását.

Megkezdődött a színházi bérletek árusítása

A színház első idei bemutatói még ebben a hónapban lesznek: 17-én a nagy színházban a Szelistyei asszonyokat, 23-án pedig a Kamara Színházban a Néma leventét adják elő. A tavaly nagy sikerrel játszott Vanak még kísértetek című új olasz darabot is felújítják négy előadásban. Mindezekre az előadásokra érvényes már az új bérlet, amelynek árusítása az elmúlt héten megkezdődött. Mindössze ötezer bérletet bocsát ki idén a színház. Egyenként harminc forintot árban lehet kapni a szelvénybérleteket, amelyek a kedvezményes jegyek váltására jogosítják fel a közönséget. Egy szelvénybérletre 15 jegyet lehet váltani: 11-et a nagy színházba, háromat a Kamara Színházba és egyet repertoár előadásra. A bérletre váltott jegyek kedvezményére jellemző, hogy a 14 forintos jegy például 9 forint 90 fillérbe kerül. Ez azt jelenti, hogy 15 darab 14 forintos jegynél például a bérlettulajdonos 41 forint 40 fillért takarít meg, a szelvények árát is beleszámítva. Az új bérletnél tetszés szerinti előadásra és helyre lehet jegyet váltani, — legkorábban előadás előtt két héttel, legkésőbb pedig előadás előtt négy nappal — de a színház kérésére biztosíthatja mindenkinek megszokott helyét is. Egy előadásra, vagy egy darab előadásra több kedvezményes jegyet is lehet váltani, tehát egy család több tagja is elmehet kedvezményes jeggyel együtt színházba, persze akkor hamarabb elfogy a bérletszelvény. A bérleteket egyelőre az üzemi közönségszervezőknél lehet vásárolni.

Hétfőn: kacagó vidám est

Szeptember 5-én, hétfőn este 8 órakor az újszegedi szabadtéri színpadon a városi DISZ-bizottság rendezésében »Kacagó vidám est« lesz a Szegedi Állami Nemzeti Színház művészeinek felléptével. Az esten Alfonzó új műsorral szerepel. A szegedi Nemzeti Színház ismert és új művészei közül a következők szerepelnek igen változatos — ismert és új személyiségekből összeállított — műsorral: Sugár Mihály, Iván Margit, Szabady István, Papp Teri, Lakky József, Komlóssy Erzsébet, Kovács Gyula, Mucsi Sándor és Kovács János. Zongorán kísér: Bíró Attila, rendező: Kakuszi Imre. Jegyek elővételben a színház pénztáránál és a DISZ-szervezeteknél kaphatók 10, 8 és 4 forintos árban.

— Az Élelmiszer Kiskereskedelmi Vállalat 7. számú árudája augusztus 1-én a Széchenyi térről a Kiss utca 2. szám alá költözött. Az árudát most bővítik, az elkövetkező hónapban nagy, korszerű árudában vásárolhatnak majd a dolgozók,

Petőfitelepen a népfront-bizottság kezdeményezésére nagyjainkról nevezik el az eddig számmal jelzett utcákat

Alá régen járt Petőfitelepen, sok újat láthat a város e külvárosi településén. A dolgozók összefogásával és az üzemek segítségével játszótér létesült, s a háziorok mentén lévő nagy kanális főlé pedig új híd épült. Markos András, a Petőfitelepi iskola igazgatójának, az egyik kommunista tanácsagnak kezdeményezésére. A dolgozók összefogásából született új létesítmények mellett azonban én mást is észrevettem. A város lakói ugyanis megszokták már, hogy a Petőfitelepi utcákról volt szó, akkor úgy beszéltek róla, hogy a 21-es, a 25-ös utca, mert számmal voltak jelezve. Most azonban a régi 1-es utca táblái helyén új táblákat helyeztek el: Mártírok útja lett az 1-es utca neve. Beljebb haladva a telepre, még több új elnevezésű utcával is találkozhatunk. Az egyik lakó kérdésemre elmondta, hogy az új utca elnevezéséről legelőbb Borbély Jenőné tudja elmondani. Őt kerestük tehát fel a 26-os utca 940. szám alatt. Ő valóban mindenről bőven tájékozott. Elmondta, hogy a népfront-bizottság kezdeményezésére november 7-ig a telep eddig római számmal jelzett 58 utcáját nagyjainkról nevezik majd el. A régi számozással, utcaelnevezéssel ugyanis sok volt a baj. Az ismeretlen könnyen eltéved-

helett, mert nem egy helyen száz szám is elválasztotta az egyik házat a másiktól. Ezért is örül mindenki, hogy 14 utcában már levették a régi kopott számotáblákat, s helyébe József Attila, Szántó Kovács János, Löwi Sándor, Gábor Aron, Semmelweis, Vorosilov, s más nevet viselő névtáblák kerültek. Utcat neveztek el Május elsejéről és a Szabadságról is. A lakók mindenütt legyűléseken határozták el, hogy kirol nevezik el utcájukat. A TIT előadó ez alkalmakkor ismertették a névadók életét és munkásságát.

Még nem kapta meg minden utca az új nevét. A nyári nagy mezőgazdasági munkák idején, amikor mindenki a földeteken volt elfoglalva, abbamaradtak a kisgyűlések. De rövidesen újra megkezdődnek az összejövetelek, s a lakók döntenek majd, hogy kinek a nevet viselje utcájuk. Mostanában sokan keresik fel Borbély Jenőné, a népfront-bizottság tagját. Egyszerű asszonyok állítják meg az utcán. Kérik, hogy utcájukat 48-as hősökről, a Tanácsköztársaság szegedi munkásképviselőiről nevezzék el. A tervek szerint a telep egyik leghosszabb utcája a 24-es utca a nagy magyar nótáid, Dankó Pista nevet viseli majd.

Nincs még döntés a marokkói kérdésben

(MTI) A Basler Nachrichten című lap washingtoni tudósítójának cikkét közli, amely az Egyesült Államok észak-afrikai konfliktussal kapcsolatos magatartásával foglalkozik.

A cikk többek között rámutat, hogy „az amerikai katonai körök a marokkói négy nagy amerikai támaszpont jövőjéért aggodnak. Elvárják, hogy Franciaország garantálja ezeknek a támaszpontoknak biztonságát“.

A tudósító véleménye szerint „Washington számára most a tavalyinál sokkal nehezebb lesz, hogy az ENSZ-nek tartózkodást tanácsoljon“ az észak-afrikai kérdésben.

Semmiféle határozat nem született meg Edgar Faure miniszterelnöknek és Pierre Julynak, a marokkói és tun-

szli ügyek miniszterének szombatira virradóra a marokkói nacionalistákkal megtartott értekezletén. A tárgyalásokon szóba került valamennyi vitás kérdés, tehát 1. a marokkói nacionalista küldöttség tervezett madagaszkári útja, valamint Ben Jusszej volt szultán sorsa; 2. az alkutató kormányzótanács összetétele; 3. a reformokra vonatkozó tárgyalás alapjainak megteremtése.

Faure miniszterelnök pénteken kijelentette, hogy szeptember 12-ig meg akarja oldani marokkói kérdést.

Párizsba érkezett hírek szerint Boyer de la Tour tábornok, a marokkói főhelytartó, közvetítő személyek útján bizalmas megbeszéléseket folytat Ben Arafá szultánnal és környezetével.

Walter Ulbricht:

„Itt az ideje, hogy Bonn is komolyan felülvizsgálja eddigi politikáját“

Berlin (MTI) Walter Ulbricht, Németország Szocialista Egységpártja Központi Bizottságának első titkára, miniszterelnökhelyettes pénteken elvi jelentőségű beszédet mondott azon az ünnepségen, amelyet a földreformtörvény hatályba lépésének 10. évfordulója alkalmából Hallében tartottak,

Walter Ulbricht többek között a következőket fejtette ki:

— Minden becsületes németnek meg kell értenie, hogy Németországot csak békeszerető, demokratikus államként, azaz a jelenlegi két német állam közötti együttműködés fokozatos kiépítése útján lehet egyesíteni,